

sygn. akt III A Ua 439/18

POSTANOWIENIE

Dnia 28 grudnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Urszula Iwanowska

Sędziowie SA: Jolanta Hawryszko

Anna Polak

po rozpoznaniu w dniu 28 grudnia 2018 r., na posiedzeniu niejawnym

sprawy z odwołania I. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń społecznych Oddziałowi w K.

na skutek skargi o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 9 grudnia 2014 r., sygn. akt III A Ua 277/14

postanawia:

I. odrzucić skargę;

II. zasądzić od I. L. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

Oddziału w K. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym.

SSA Jolanta Hawryszko SSA Urszula Iwanowska SSA Anna Polak

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 8 sierpnia 2018 r. I. L. wniósł o zweryfikowanie lub ponowne rozpatrzenie sprawy IV U 1694/13 zawyrokowanej dnia 13 stycznia 2014 r. oddaleniem.

W uzasadnieniu wnioskodawca podniósł, że sąd wydał wyrok w oparciu o opinię biegłego J. S., a biegły jednoznacznie wskazał, że kwoty 5.402 zł i 6.769 zł dotyczą trzynastej pensji, kwoty 2.000 zł i 2 x po 5.000 zł funduszu 06 oraz powołując się na art. 10 ustawy z dnia 26 lutego 1982 r. wskazał, iż od powyższych kwot nie były odprowadzane składki na ubezpieczenia społeczne.

Ubezpieczony podniósł, że nie zgadza się z twierdzeniami biegłego, bowiem powyższe kwoty nie podlegają art. 10 powołanej ustawy i wniósł o zaliczenie tych kwot do wysokości emerytury.

W uzupełnieniu tego pisma w dniu 20 sierpnia 2018 r. ubezpieczony wskazał, że jest to skarga o wznowienie postępowania podkreślając, że w sprawie został skrzywdzony.

I. L. wyjaśnił, że po dniu 25 marca 2018 r. rozmawiał z byłym zastępcą dyrektora ds. technicznych E. Z., który był jego przełożonym i w rozmowie wypłynęła emerytura ubezpieczonego, że ZUS nie zaliczył mu trzynastej pensji oraz zarobku z funduszu 06. Przełożony stwierdził, że skoro ZUS otrzymał informacje o zarobkach to powinien automatycznie zaliczyć je do wysokości emerytury. Jednocześnie przełożony poradził ubezpieczonemu, aby ten zwrócił się do ZUS

o udostępnienie treści art. 10 wskazanej wyżej ustawy. W dniu 2 czerwca 2018 r. ubezpieczony otrzymał kserokopię tego przepisu.

Skarżący podkreślił, że biegły zupełnie bezpodstawnie, błędnie przywołał art. 10 i wprowadził Sąd w błąd, a ubezpieczony został przez to skrzywdzony. Kwoty te w całym budownictwie i każdemu zaliczane są do emerytury, a ubezpieczonego skrzywdzono.

Podsumowując skarżący wniósł o zaliczenie tych kwot do wysokości jego emerytury i zlikwidowanie wyrządzonej mu krzywdy.

W odpowiedzi na skargę o wznowienie postępowania Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. wniósł o jej odrzucenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych podnosząc, że wskazana przez ubezpieczonego informacja jako podstawa wznowienia postępowania nie jest okolicznością faktyczną czy środkiem dowodowym, o których mowa w art. 403 § 2 k.p.c. i nie może w świetle tego przepisu stanowić podstawy skargi o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem. W przedmiotowej sprawie brak jest podstaw do stwierdzenia, że ubezpieczony nie mógł skorzystać ze środka dowodowego w postaci zeznań świadka – przełożonego w poprzednim postępowaniu, co zależało jedynie od wykazania przez ubezpieczonego niezbędnej inicjatywy dowodowej. Organ rentowy podkreślił, że niemożność skorzystania w poprzednim postępowaniu z określonych środków dowodowych nie zachodzi, gdy istniała obiektywna możliwość powołania się na nie w tym postępowaniu, a strona wskutek błędnej oceny potrzeby w tym zakresie, tego nie uczyniła.

Organ rentowy zwrócił przy tym uwagę, że możliwość ponownego rozpoznania prawomocnie zakończonej sprawy na skutek skargi o wznowienie postępowania otwiera się tylko wówczas, gdy istnieje jedna z ustawowych podstaw tego wznowienia wymienionych w k.p.c. Brak oparcia skargi na takiej podstawie skutkuje jej odrzuceniem.

Jednocześnie organ rentowy podniósł, że ubezpieczony nie uprawdopodobnił zachowania 3-miesięcznego terminu do złożenia skargi określonego w art. 407 § 1 k.p.c.

Sąd Apelacyjny na podstawie akt IV U 1694/13 Sądu Okręgowego w Koszalinie ustalił:

Decyzją z dnia 22 marca 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K., po rozpatrzeniu wniosku ubezpieczonego z dnia 30 kwietnia 2012 r., dokonał ponownego przeliczenia podstawy wymiaru emerytury ubezpieczonego od 1 stycznia 2010 r. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto wynagrodzenie za 1983 r. w kwocie 194.771,00 zł, na podstawie przedłożonej w dniu 5 lutego 2010 r. karty zarobkowej za ten rok. Poprzednio przyjęte wynagrodzenie za 1983 r. wynosiło 151.145,00 zł. Po korekcie przyjętej wysokości wynagrodzenia za 1983 r. wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury wzrósł do 114,75% i wg tego wskaźnika ustalono nową wysokość świadczenia z wyrównaniem od 1 stycznia 2010 r., tj. od dnia nabycia prawa do emerytury. W zaskarżonej decyzji z dnia 22 marca 2013 r. organ rentowy do podstawy wymiaru emerytury nie uwzględnił poszczególnych składników wynagrodzenia za 1983 r. i za 1986 r. wynikających z kart zarobkowych za te lata z powodu braku informacji czego dotyczyły te składniki wynagrodzenia i czy były objęte składką na ubezpieczenie społeczne. Za 1983 r. były to kwoty 5.402 zł i 6.769 zł i 2.000 zł, a za 1986 r. nie uwzględniono kwot 5.000zł i 5.000zł.

Wyrokiem z dnia 13 stycznia 2014 r. (IV U 1694/13) Sąd Okręgowy w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołania.

W złożonej od tego wyroku apelacji I. L. wniósł między innymi o uznanie, że 13-sta pensja za 1983 r. w kwotach 5.402 zł i 6.769 zł wchodzi do wysokości emerytury oraz o uznanie, że kwoty z funduszu aktywizacji zawodowej za rok 1983 – 2.000 zł i za rok 1986 – dwa razy 5.000 zł, wchodzi do zarobków rzutujących na wysokość świadczenia. Apelujący podkreślił, że opinia biegłego jest błędna, że pracował w uspołecznionym zakładzie pracy. Zdaniem skarżącego od całego osiągniętego w danym roku zysku, zakład pracy odprowadzał należności do US i ZUS. Apelujący zaznaczył, że zysk był wypracowany i dzielony według regulaminu zakładowego, a w deklaracji rozliczeniowej dla ZUS uwzględniana była suma wszystkich podstaw wymiaru składek w stosunku do osiągniętych różnych zarobków z wypracowanego zysku

w danym roku przez pracowników, które stanowiły dochód w gotówce i w naturze z tytułu wykonywanej pracy w ramach stosunku pracy. Zatem składki na ubezpieczenia społeczne musiały być adekwatne do całkowitej kwoty, którą dysponował zakład pracy.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyrokiem z dnia 9 grudnia 2014 r. (III A Ua 277/14) oddalił apelację ubezpieczonego.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje:

Skarga I. L. o wznowienie prawomocnie zakończonego postępowania sądowego podlega odrzuceniu.

Przed wszystkim należy wyjaśnić, że instytucja wznowienia postępowania opiera się na przysługującej poza tokiem instancji skardze o presumpcję wadliwego procesu i zastąpieniu zapadłego orzeczenia orzeczeniem nowym. Nadzwyczajny charakter tego środka prawnego, skierowanego przeciwko prawomocnemu wyrokowi powoduje, że przywrócenie stanu sprzed zamknięcia ulegającemu wznowieniu postępowaniu sądowemu może nastąpić wyłącznie z powodów ściśle określonych w ustawie.

Żądania wznowienia zakończonego postępowania można skutecznie się domagać tylko w przypadku zaistnienia co najmniej jednej z enumeratywnie wymienionych w przepisach postępowania okoliczności.

Według art. 401 k.p.c. można żądać wznowienia postępowania z powodu nieważności:

- 1) jeżeli w składzie sądu uczestniczyła osoba nieuprawniona albo jeżeli orzekał sędzia wyłączony z mocy ustawy, a strona przed uprawomocnieniem się wyroku nie mogła domagać się wyłączenia;
- 2) jeżeli strona nie miała zdolności sądowej lub procesowej albo nie była należycie reprezentowana bądź jeżeli wskutek naruszenia przepisów prawa była pozbawiona możliwości działania; nie można jednak żądać wznowienia, jeżeli przed uprawomocnieniem się wyroku niemożność działania ustała lub brak reprezentacji był podniesiony w drodze zarzutu albo strona potwierdziła dokonane czynności procesowe.

Zgodnie zaś z art. 401¹ k.p.c. można żądać wznowienia postępowania również w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie.

Z kolei, w myśl art. 403 § 1 k.p.c. można żądać wznowienia na tej podstawie, że:

- 1) wyrok został oparty na dokumencie podrobionym lub przerobionym albo na skazującym wyroku karnym, następnie uchylonym;
- 2) wyrok został uzyskany za pomocą przestępstwa.

Natomiast zgodnie z § 2 tego przepisu można również żądać wznowienia w razie późniejszego wykrycia prawomocnego wyroku, dotyczącego tego samego stosunku prawnego, albo wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu.

W niniejszej sprawie podstawa wznowienia postępowania nie występuje. I. L., domagając się wznowienia postępowania sądowego w niniejszej sprawie, powołuje się na informację uzyskaną po dniu 25 marca 2018 r. od byłego zastępcy dyrektora ds. technicznych E. Z. dotyczącą charakteru składników wynagrodzenia za 1983 r. i 1986 r. nieprzyjętych do podstawy wymiaru świadczenia w poprzednim postępowaniu oraz błąd w zastosowaniu prawa przez sądy tj. art. 10 i 12 ustawy z dnia 26 lutego 1982 r. o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych.

Gdyby nawet przyjąć, że informacja uzyskana od E. Z. była w ocenie ubezpieczonego nowym dowodem w sprawie to należy podkreślić, że nowy środek dowodowy w myśl art. 403 § 2 k.p.c. winien być tego rodzaju, że mógł mieć wpływ na wynik sprawy, a o którym to środku dowodowym strona w poprzednim postępowaniu nie wiedziała i nie mogła się

na niego powołać. Analiza wskazywanego przez wnioskującego nowego środka dowodowego winna być dokonywana wyłącznie we wskazanym wyżej zakresie. Nie jest natomiast dopuszczalne w toku postępowania o wznowienie postępowania - czego domaga się skarżący - dokonywanie oceny prawidłowości i zasadności rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie.

Jednocześnie stwierdzić trzeba, że niemożność skorzystania w poprzednim postępowaniu z określonych okoliczności faktycznych lub środków dowodowych nie zachodzi, gdy istniała obiektywna możliwość powołania ich w tym postępowaniu, a tylko na skutek opieszałości, zaniedbania, zapomnienia czy błędnej oceny potrzeby ich powołania strona tego nie uczyniła (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 1999 r., II CKN 807/98, LEX nr 78214 i z dnia 14 lipca 2006 r., II CZ 43/06, LEX nr 445267).

Środek dowodowy w postaci informacji, a nawet zeznań E. Z., nie jest środkiem dowodowym, z którego strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu, a zatem nie stanowi nowych okoliczności w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c. E. Z. - co wynika z pism ubezpieczonego - był osobą, która pracowała wspólnie z ubezpieczonym w Zakładzie Budownictwa (...), przy czym E. Z. był dyrektorem ds. technicznych w tym zakładzie, a zatem już z tego powodu był to świadek znany ubezpieczonemu na etapie uprzedniego rozpoznawania sprawy. Ponadto w ramach skargi o wznowienie postępowania ubezpieczony kwestionuje opinię sporządzoną przez biegłego sądowego J. S., co czynił także w postępowaniu już prawomocnie zakończonym.

Uwzględniając omawiane okoliczności, nie ulega żadnej wątpliwości, że aktualnie w sprawie o wznowienie postępowania ubezpieczony nie wskazuje dowodów, z których nie mógł skorzystać w toku poprzedniego postępowania, a zatem nie zachodzi podstawa do wznowienia określona w art. 403 § 2 k.p.c. Należy także zwrócić uwagę na orzecznictwo Sądu Najwyższego, które wyraża jednolity pogląd, że niemożność skorzystania w poprzednim postępowaniu ze środka dowodowego nie zachodzi, gdy istniała obiektywna możliwość i potrzeba powołania go w tym postępowaniu (por. postanowienie z dnia 10 lutego 1999 r., II CKN 807/98, LEX nr 78214; z dnia 7 marca 2007 r., II CZ 5/07, LEX nr 278667 oraz z dnia 25 stycznia 2007 r., I UZ 38/06, OSNP 2008/3-4/51 i przytoczone tam orzecznictwo). Wykrycie okoliczności faktycznych lub dowodów w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c. dotyczy faktów i środków dowodowych, które - poza przesłanką ich nieujawnienia w postępowaniu prawomocnie zakończonym - były dla strony skarżącej wówczas „nieujawnialne”; przepis ten obejmuje zatem fakty nieujawnialne albo stronie nieznanne i dla niej niedostępne, natomiast fakty ujawnialne, czyli te, które strona powinna znać, bo miała możliwość dostępu do nich, nie są objęte hipotezą tego przepisu. Z powyższego wynika, że w płaszczyźnie art. 403 § 2 k.p.c. nie mieści się zarówno środek dowodowy powstały już po wydaniu zaskarżonego orzeczenia, jak i istniejący przed jego wydaniem i znany stronie, którego jednak nie powołała go w poprzednim postępowaniu, choć istniała taka możliwość i obiektywna potrzeba. Natomiast skarga o wznowienie postępowania nie służy korygowaniu błędów popełnionych przez stronę w poprzednim postępowaniu, ale wzruszeniu orzeczeń wydanych w określonych przez przepisy warunkach (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2010 r., II PZ 5/10, LEX nr 583798). Podstawą do wznowienia postępowania oraz do uznania, że zeznania świadka E. Z. były dowodem „nieujawnialnym” dla ubezpieczonego nie może być fakt, że ubezpieczony nie miał świadomości, iż zeznania tej osoby mogą być przydatne dla rozstrzygnięcia sprawy. W takiej zatem sytuacji, mając na względzie, że prawny obowiązek wskazywania dowodów na poparcie swoich twierdzeń wynikający z art. 232 k.p.c., spoczywał na wnioskodawcy, jego obowiązkiem było wskazanie wszystkich istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy dowodów oraz wynikających z nich okoliczności. Wnioskodawca jednak nie wniósł o przeprowadzenie dowodu z zeznań E. Z.. W świetle powyższego skarga o wznowienie postępowania oparta na podstawie art. 403 § 2 k.p.c. nie mogła zostać uwzględniona.

Poza podstawami wznowienia postępowania wymienionymi na wstępie rozważań ustawodawca nie przewidział innych, dlatego zarzut naruszenia przepisów prawa przez sąd w poprzednim postępowaniu i poczucie skrzywdzenia występujące u ubezpieczonego nie mogą doprowadzić do ponownego rozpoznania prawomocnie rozstrzygniętej sprawy.

W tym stanie Sąd Apelacyjny skargę o wznowienie postępowania jako nieopartą na ustawowej podstawie wznowienia na podstawie art. 410 § 1 k.p.c. odrzucił.

O kosztach, Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu), przy czym Sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji (art. 108 § 1 k.p.c.). Do celowych kosztów postępowania należą, między innymi, koszty ustanowienia przez strony pełnomocnika procesowego. Konsekwencją przegrania przez ubezpieczonego sprawy o wznowienie postępowania apelacyjnego jest zasądzenie od niego na rzecz (...) Oddział w K. kwoty 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, na podstawie § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804 ze zm.)

SSA Jolanta Hawryszko SSA Urszula Iwanowska SSA Anna Polak